

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády
Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá
12. ročník, školský rok 2019/20
Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Ako sa volali rodičia Milana Rastislava Štefánika? Vyberte správnu možnosť z ponúkaných. **Do odpoved'ového hárku zapíšte iba správne písmeno.**

- a) Veronika a Šimon
- b) Mária a Peter
- c) Albertína a Pavel

2.* Vzdelávacia cesta M. R. Štefánika nebola jednoduchá a už stredoškolské vzdelanie získal na viacerých stredných školách v rámci rakúskej monarchie. Z uvedených miest **vyberte iba tri správne možnosti a zapíšte ich do odpoved'ového hárku.**

Senica, Trnava, Bratislava, Sarvaš, Budapešť, Viedeň, Šopron

3.* M. R. Štefánik bol absolventom Karlovej univerzity v Prahe, ale pôvodne začal študovať na inej vysokej škole.

Z ponúkaných možností

vyberte tú správnu vysokú školu.

Do odpoved'ového hárku zapíšte iba správne písmeno.

- a) České vysoké učení technické
- b) Česká vysoká škola technická
- c) Vysoká škola techniky

4.* Počas vysokoškolského štúdia absolvoval M. R. Štefánik niekoľko študijných pobytov na univerzitách v zahraničí. Z uvedených možností **vyberte iba tri správne a a zapíšte ich do odpoved'ového hárku.**

Zürich, Berlín, Bologna, Miláno, Ženeva, Lipsko

5.* Po začiatku 1. svetovej vojny sa M. R. Štefánik prihlásil do francúzskej armády. Ako ho tam prijali? **Do odpoved'ového hárku zapíšte iba správne písmeno.**

- a) odviekli a hneď poslali na front
- b) odviekli a poslali do leteckej školy
- c) odmietli a poslali na liečenie

6.* M. R. Štefánik mal celý život podlomené zdravie a často bol vážne chorý. Čo **nebolo** príčinou jeho dlhodobých zdravotných problémov? **Z uvedených možností vyberte iba dve správne a zapíšte ich do odpoved'ového hárku.**

- a) pľúca
- b) žalúdok
- c) pečeň

7.* Prečítajte si nasledujúci text a opravte v ňom tri chyby. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť/opravovať. **Do odpoved'ového hárku uveďte chybný údaj a napíšte k nemu aj správne znenie.**

*M. R. Štefánik počas 1. svetovej vojny ako člen námornej **eskadry** založil vojenskú hydrologickú službu, čo malo **veľký význam** pre vedenie vojnových operácií. Vďaka týmto aktivitám si vyslúžil pozornosť dokonca aj u admirála **Focha**.*

8.* Prečítajte si nasledujúci text a opravte v ňom štyri chyby. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť/opravovať. **Do odpoved'ového hárku uveďte chybný údaj a napíšte k nemu aj správne znenie.**

*V roku 1917 sa dal M. R. Štefánik preložiť na **srbský front**. Okrem bojových povinností pri svojej jednotke si dal za cieľ aj **vytvoriť** vojenskú jednotku z **poľských a slovenských zajatcov v Srbsku**, čo bolo dôležité pre česko-slovenský odboj aj Centrálnu **mocnosť**. Jednotku sa mu podarilo **vytvoriť**.*

9.* M. R. Štefánik zohral významnú úlohu pri formovaní česko-slovenského odboja počas prvej svetovej vojny a bol pri viacerých dôležitých momentoch tohto hnutia. K uvedeným udalostiam **do odpoved'ového hárku uveďte, či sa na danej aktivite osobne podieľal alebo nie.**

- a) Podpis vyhlásenia Českého zahraničného komitétu zo 14. 11. 1915.
- b) Prijatie u francúzskeho premiéra a ministra zahraničia A. Brianda 3. 2. 1916.
- c) Podpis Kyjevskej dohody 29. 8. 1916.
- d) Podpis Pittsburskej dohody 31. 5. 1918.

10.* Politické aktivity M. R. Štefánika si vyžiadali jeho prítomnosť v rôznych častiach sveta. K časovým údajom uvedeným v **odpoved'ovom hárku doplňte iba správnu krajinu**, kde sa vtedy nachádzal – *Francúzsko, Srbsko, Taliansko, USA, Rusko*.

11.* M. R. Štefánik sa svojou činnosťou snažil prispieť k porážke centrálnych mocností. Využíval aj salón francúzskej dámy, v ktorom sa schádzali osobnosti francúzskeho politického života. V **odpoved'ovom uveďte jej meno. Pomôžte si aj jej iniciálkami**.

12.* Ruské oficiálne kruhy neboli spočiatku naklonené vzniku československého vojska na ich území. Zmena nastala až po účasti československej brigády v bitke počas júlovej ofenzívy Dočasnej vlády. **Odpovedzte na nasledovné otázky**.

- a) Pri ktorej východoslovenskej obci sa bitka odohrala?
- b) V ktorom roku sa to stalo?

13.* V októbri 1918 dostal Štefánik od Beneša telegram, oznamujúci, že bola vytvorená dočasná česko-slovenská vláda. Uvádza, okrem iného, mená diplomatických zástupcov dočasnej vlády. Jeden z nich je na fotografii.

V odpoved'ovom hárku správne priradiťte mená k miestu ich pôsobenia z nasledovných možností
- Paríž, Londýn, Rím, Washington.

L. Sychrava, Š. Osuský, L. Borský, K. Pergler

14. * Kým v Prahe vyhlásili 28. októbra 1918 samostatné Československo, Štefánik bol ďaleko od svojej vlasti na ďalšej diplomatickej misii.

- a) V ktorej krajine sa v tom čase Štefánik nachádzal?
- b) Spoločne so Štefánikom sa tam nachádzal aj francúzsky generál, ktorý s ním spolupracoval už od roku 1916. Uveďte aspoň jeho priezvisko.
- c) Prijal Štefánika aj najvyšší predstaviteľ tejto krajiny?

15. * Prečítajte si nasledujúci text a opravte v ňom dve chyby. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť/opravovať. **Do odpoved'ového hárku uveďte chybný údaj a napíšte k nemu aj správne znenie**.

Zmeny v politike Rakúska-Uhorska v roku 1918 po úmrtí cisára Františka Ferdinanda I. ako aj nástup mladého cisára a kráľa Karola vyvolávali vážne obavy o úspech národno-oslobodzovacích snáh.

16.* Počas prvej svetovej vojny sa aj zásluhou Štefánika podarilo vytvoriť v USA Československý výbor. **Do odpoved'ového hárku správne napíšte, ktoré dve organizácie Slovákov a Čechov v USA sa v ňom spojili a ako sa volali ich predsedovia za Slovákov a Čechov.**

17.* K udalostiam prvej svetovej vojny sa vyjadril aj vtedajší pápež Benedikt XV. vo svojej mierovej encyklike. Súhlasil Štefánik s postojom pápeža k postaveniu Slovákov a Čechov? **V odpoved'ového hárku označte iba áno alebo nie.**

18.* Aj po skončení prvej svetovej vojny veľká časť československých légii ostávala na území Ruska. Tu ich navštívil aj Štefánik. Do odpoved'ového hárku správne zapíšte, ako nazývame veľkú oblasť medzi pohorím Ural a Tichým oceánom, kde sa československé vojská vtedy nachádzali.

19.* Do odpoved'ového hárku správne napíšte

- a) presný dátum - deň, mesiac, rok - kedy Štefánik pri leteckej nehode zomrel a
- b) či mal pristáť na letisku vo Vajnorochoch (napíšte iba áno alebo nie).

20. V 18. storočí vznikla v Európe špecifická forma vlády, ktorej najznámejšími predstaviteľmi v strednej Európe sú Mária Terézia a jej syn Jozef II. **Do odpoved'ového hárku**

- a) uveďte, ako sa táto forma vlády nazýva (pomôžte si aj začiatočnými písmenami),
- b) z možností vyberte tri, ktoré vystihujú podstatu tejto formy vlády v rakúskej monarchii.
 - 1. Vytváranie silného centralizovaného štátu
 - 2. Vytváranie silného demokratického štátu
 - 3. Snaha rozsiahlymi reformami posilniť monarchiu
 - 4. Snaha brániť sa rozsiahlym reformám
 - 5. Návrhy reforiem pripravované tímom poradcov

21. V 18. storočí sa začali u nás pestovať dve nové plodiny, ktoré pochádzajú z amerického kontinentu a aj dnes tvoria významnú časť našej stravy.

Do odpoved'ového hárku napíšte, o ktoré plodiny ide. Pomôžte si aj fotografiou.

22. Prečítajte si uvedené výroky týkajúce sa Francúzska v 18. storočí a rozhodnite, či sú pravdivé alebo nie. Správnu možnosť zakrúžkujte v odpoved'ovom hárku.

- a) V 80. rokoch 18. storočia Francúzsko prosperovalo a hospodárstvo sa rozvíjalo.
- b) Prejavy nespokojnosti v spoločnosti šírili nevzdelaní osvietenci.
- c) V tej dobe (80. roky 18. storočia) sa v krajine parlament nezišiel už vyše 100 rokov.
- d) Zasadnutie parlamentu zvolal kráľ Ľudovít XVII.
- e) Parlament mal schváliť zavedenie novej pozemkovej dane.

23. Vyberte štyri z uvedených výrokov, ktoré charakterizujú vládu jakobínov vo Francúzsku. Do odpoved'ového hárku zapíšte iba správne písmená.

- a) Jakobíni nastolili diktatúru a krutovládu
- b) Jakobíni patrili k umierneným revolucionárom
- c) Jakobíni boli republikáni
- d) Vodcovia jakobínov skončili na popraviske
- e) Jakobíni tvrdo prenasledovali protestantskú cirkev
- f) Jakobíni zaviedli štátny kult Najväčšej bytosti
- g) Jakobíni zaviedli nový kalendár

24. Koniec 18. a začiatok 19. storočia sa niesol v znamení mocenského vzostupu Ruska, ktoré sa začalo výraznejšie angažovať v Európe. Tento vzostup je spojený s menami dvoch cárov – Mikuláša I. a Alexandra I. a jednej cárovnej – Kataríny Veľkej. Do odpoved'ového hárku zapíšte

- a) kto z nich vládol ako prvý,
- b) počas vlády ktorého z nich sa udiali napoleonské vojny?

25. Aký význam mala Bitka pri Solferine v roku 1859? Do odpoved'ového hárku správne zapíšte iba tri správne písmená.

- a) Podnietila založenie Červeného kríža
- b) Znamenala definitívne zjednotenie Talianska
- c) Oslabila talianske hnutie za nezávislosť, lebo v nej zomrel G. Garibaldi
- d) Výrazne oslabila pozíciu Rakúska na Apeninskom polostrove
- e) Viedla k strate Lombardie a Benátska
- f) Potvrdila využiteľnosť ponoriek na vojenské účely

26. Stal sa 16. prezidentom USA ako republikánsky kandidát. Bol právnikom a odmietal otroctvo, ktoré bolo rozšírené predovšetkým v južných štátoch. Podarilo sa mu dosiahnuť zrušenie otroctva na celom území USA, z tohto svojho úspechu sa však dlho neradoval. Do odpoved'ového hárku správne uveďte aspoň priezvisko tohto prezidenta a dôvod, prečo sa zo zrušenia otroctva dlho neradoval.

27. Prečítajte si nasledujúci text a opravte v ňom tri chyby. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť/opravovať. **Do odpoved'ového hárku uveďte chybný údaj a napíšte k nemu aj správne znenie.**

V januári 1848 vypukla v *Paríži* revolúcia, ktorá sa následne preliala do celej Európy. V *rakúskej monarchii* vypukli úplne prvé nepokoje v *Pešti*. *Uhorský snem* zasadaajúci v Budíne prijal zákon o rovnosti obyvateľov pred zákonom a o zrušení poddanstva.

28. Ktoré z uvedených požiadaviek slovenského národného hnutia z Liptovského Mikuláša neboli po potlačení revolúcie v rokoch 1848 – 1849 splnené? **V odpoved'ovom hárku zapíšte iba správne písmená.**

- a) vytvorenie všeobecného snemu so zastúpením všetkých národov Uhorska
- b) vytvorenie národného snemu Slovákov
- c) odstránenie nadvlády jedného národa nad inými v Uhorsku
- d) zavedenie slobody zakladania spolkov

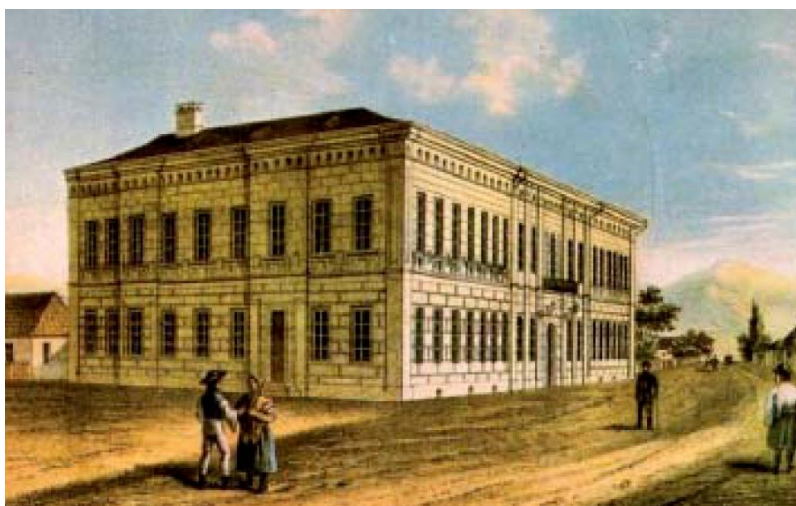
29. V Turčianskom Svätom Martine sa v roku 1861 konalo celonárodné zhromaždenie, ktorého výsledkom bol ďalší súpis požiadaviek slovenského národného hnutia. **V odpoved'ovom hárku správne zapíšte odpovede na nasledujúce otázky.**

- a) Pod akým menom poznáme tento súpis požiadaviek?
- b) Pre územie Slovenska sa v ňom žiadala autonómia. Aké meno/názov mal niesť požadovaný autonómny celok Slovákov?
- c) Z uvedených možností vyberte tri správne požiadavky, ktoré obsahoval spomínaný súpis:

zavedenie slovenčiny ako úradného jazyka, zavedenie slovenčiny ako štátneho jazyka, vytvorenie slovenského snemu, vytvorenie postu slovenského župana, vytvorenie slovenských škôl.

30. Prezrite si pripojenú fotku a odpovedzte na súvisiace otázky.

- a) V ktorom stredoslovenskom meste stála/stojí táto budova?
- b) Uveďte názov národnej inštitúcie, ktorá v tejto budove sídlila.
- c) Uveďte roky (od – do), v ktorých táto inštitúcia v Uhorsku existovala.

31. Jozef Murgaš patril medzi najvýznamnejšie osobnosti slovenskej komunity v USA. Z uvedených opisov vyberte jeden, ktorý k tejto osobnosti **nepatrí.**

- a) narodil sa v Tajove
- b) pôsobil predovšetkým v Pensylvánii
- c) dosiahol významné úspechy v bezdrôtovej telegrafii
- d) dosiahol významné úspechy v drôtovej telegrafii

Autori: doc. PhDr. Adriana Kičková PhD, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzent: Mgr. Anna Žideková

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2020

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády